

И 4284/и

г. 1924

ф. С. ДУГЛИНАТ

ЗЕНИТ

Лист

М. С. ПЕТРОВ ПОРТРЕТ ЛЈ. МИЋИЋА

Директор и Оснивач
ЉУБОМИР МИЋИЋ

■ ФЕБРУАР 1924 ■
■ ГОДИНА IV ■

25

■ FEVRIER 1924 ■
■ ANNÉE IV. ■

Directeur et Fondateur
ЉОУВ. MITZITSK

**ПРВА МЕЂУНАРОДНА
ЗЕНИТОВА ИЗЛОЖБА
НОВЕ УМЕТНОСТИ**

ЗЕНИТИЗАМ ■ ЕКСПРЕСИОНИЗАМ ■
ФУТУРИЗАМ ■ КУБИЗАМ ■
КОНСТРУКТИВИЗАМ ■ ПУРИЗАМ ■

! ФЕБРУАР или МАРТ !

CATALOGUE

! FEVRIER OU MARS !

 КАТАЛОГ

**PREMIÈRE ZENIT-EXPO-
SITION INTERNATIONA-
LE DE L'ART NOUVEAU**

ZENITSME ■ EXPRESSIONISME ■
FUTURISME ■ CUBISME ■
CONSTRUCTIVISME ■ PURISME ■

BELGRADE — SERBIE, S. H. S. KNEZ MICHAÏLOVA 42

4284/45

ВОИМЈА ЗЕНИТИЗМА

КАТАЛОГ

CATALOGUE

Прве Зенитове међународне изложбе у Београду 1924. г.

Du Première Zenit — Exposition Internationale à Belgrade 1924.

АМЕРИКА — AMERIQUE:	Лозовић/Lozowick	1, 2, 3
БЕЛГИЈА — BELGIQUE:	Петерс/Peeters	4, 5, 6, 7
БУГАРСКА — BULGARIE:	Балземаџијева/Balsamdjizva	10, 11
"	Бојаџијевић/Bojadjiew	12
"	Качулев/Katchouleff	13, 14
ДАНСКА — DANEMARK:	Ханзен/Hanzen	15, 16
ФРАНЦУСКА — FRANCE:	Делонај/Delaunay	17
"	Глез/Gleizes	18, 19
ХОЛАНДИЈА — HOLLANDE:	Вилинк/Willink	20, 21, 22, 23, 24
МАЂАРСКА — HONGRIE:	Међеш/Medgyes	25
"	Мохоли-Нађ/Moholy-Nagy	26, 27, 28, 29
НЕМАЧКА — ALLEMAGNE:	Беренс-Хангелер/Behrens-Hangeler	30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44
"	Фрајденау/Freudenaу	45, 46, 47, 48, 49, 50
РУСИЈА — RUSSIE:	Архипенко/Archipenko	51, 52, 53
"	Грингова/Gringoff	54
"	Задкин/Zadkine	55, 56, 57, 58, 59, 60
"	Кандински/Kandinsky	61, 62, 63, 64
"	Лисицки/Lissitzky	65, 66, 67, 68, 69, 70
"	Шаршуа/Charchoune	71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
СРБ, С.Х.С. — SERBIE, S.H.S.:	Билер/Biller	79, 80
"	Форетић/Foretitch	81
"	Гепан/Getzan	82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100
"	Клек/Klek	101.
"	Петров/Petrov	
ИТАЛИЈА — ITALIE:	Паладини/Paladini	
"	Прамполини/Prampolini	

* Бројеви на сликама означени са звездичом значе, да су слике га продају. Остале слике својина су сталне Зенит-Галерије у Београду.

Нека се не заборави, да су зенитисти једини и први, који су увели **Нови Балкан** у светску арену — **Стару Европу**. Било је то у људској епохи, у време највеће борбе за ново стварање, за нову равнотежу — у време нових и сулудих тежња ка највишем — **ка зениту**. У овој последњој и бесмртној «људости», рођена је прва жива варница озлоглашеног зенитизма.

Међународни часопис **Зенит**, који 1. фебруара 1924. године улази у IV. годиште систематског рада и светски покрет **зенитизам** (на коме већ данас раде само најбољи међу најбољима!) открили су многобројним европским игнорантима, да сем славом овећаних српских бајонета и ненадмашеног српског хероизма, постоји још и **надсавре-**

мени зенитистички **Балкан**. (Ако не баш колективно а оно ипак по изабранима!) Балкан, који дише здравим плућима и који под сваку цену хоће, да заједнички ради на великој работи с оним пионирима новог духа, што се проширило до у заједничку и братску будућност свију народа. После хуке смртоносних топова, нека буче живоносни поклици зенитизма!

У најтежу работу: **све испочетка**, зенитисти су унели сву своју непатворену младост, сву своју истинску свежину и цело своје креативно варварство. **За ново**, код нас, дали су први зенитисти овој велики прилог од неоспорних нових вредности. А и даље нека буде тако! Ко има очи, нека — слуша! Ко има уши, нека — гледа!

Нека се не заборави, да је зенити-

ЗЕНИТ директор и оснивач ЉУБОМИР МИЦИЋ
 централа светског зенитистичког покрета
 ■■■■■ Зенит-Галерија међународне нове уметности
 ■■■■■ Редакција Администрација
 БЕОГРАД - Србија, С.Х.С. Кнез М.х. 42. (II етп. II етп. ат)

међународни часопис за зенитизам и нову уметност
 revue internationale zenitiste et de l'art nouveau
 international review for zenitism and new art.
 internationaler Zeitschrift für Zenitismus und neue Kunst
 међународне обзреније од зенитизма и новог искуства

ZENIT directeur et fondateur LIUBOMIR MITZITCH
 La centrale de mouvement zenitiste mondiale
 ■■■■■ Zenit-Galerie des artistes d'avangardes inter.
 ■■■■■ Redaction Administration
 BELGRADE - Serbie - Knez Michailova 42 (II esc II étage)

ЧАСОПИС излази једанпут месечно, на 3 препашење свију Срба и осталих неких народа без зенитистичког духа.

ЈЕДИНИ часопис у свету, који штампа само не-објављене рукописе у свим оригиналним језицима на глобусу.

РУКОПИСИ се не враћају.

ХОНОРАРИ се не плаћају.

СВА ПРАВА се придржавају за све земље.

СВЕ што се тиче Зенита и зенитистичког покрета, искључиво треба се обраћати на — **ЗЕНИТ** Г. ЉУБОМИР МИЦИЋ, БЕОГРАД КНЕЗ МИХАИЛОВА 42 (адреса важи од 15. фебруара.)

РЕДАКЦИЈА прима свакодневно од 5-6 ч. по годне АДМИНИСТРАЦИЈА ради цео дан.

ПРЕТПЛАТА прима се само на цео у година и стаје 100 динара.

СВЕСКА у препродаји стаје 10 динара.

ОГЛАСИ примају се у свим језицима, пошто се **ЗЕНИТ** чита у свим земљама свију континената

Успех сигуран уз најповољније цене за С.Х.С. 11 страна — 1000 динара; 12 страна — 550 динара; 14 страна — 300 динара.

LA REVUE parait chaque mois, epatant toutes les Serbes et toutes les autres grandes nations — sans l'esprit zenitiste.

LA REVUE est seule de tout le monde, qui publie les manuscrits inédits et originaux en toutes les langues du globe.

LES MANUSCRITS ne sont pas retournés.

LES HONORAIRES ne sont pas payés.

TOUT DROITS sont réservés pour tous les pays.

TOUTES les conceptions de Zenit et de mouvement zenitiste doit être adressée exclusivement à —

ZENIT, M. LIUBOMIR MITZITCH, BELGRADE, 42, KNEZ MICHAÏLOVA 42.

LA DIRECTION reçoit tous les après-midi, de 5-6 h.

ABONNEMENT d'un an pour tous les pays étrangers 10 Francs. Prix du numéro 3. Frs.

ON ANNONCE en toutes les langues, parce-qu'on lit Zenit dans tous les pays de tous les continents.

M.

Ми вас позивајемо на отворене прве Зенитове међународне изложбе нове уметности у Београду, коју ће отворити Госп. Љубомир Мицић у 1924.

Улазница 10 динара

Tous les invités au commissage du premier Zenit-Exposition Internationale, de l'art nouveau à Belgrade, qui aura lieu, avec une conférence de M. Liubomir Mitzitch le 1924.

Entrée 10 Dinars

зам ставио своју елементарну снагу **изнад индивидуалних прохтева** старог друштва и материјалистичког, односно егоцентричног гледишта на »живот« и »свет«.

Зенитизам, први је у нашој земљи, који је дао нашој младој уметности нову и широку базу **колективног израза**, чији је извор колективни дух и колективно осећање. После рата, зенитизам је једини уметничко-културни *raison d'être* свију Јужних Словена, пошто: колективно срце веће је од ма кога индивидуалног срца, у ма кога човека, у ма које доба. И у прошлости сви велики духови, сви велики песници и филозофи (никада није било и великих политичара!) били су колективисти. Па ипак, — још нема човека: има само прастарих људи!

Нека се не заборави, да су зенитисти, ни пошто својом кривицом да нас још увек, последња марва у овој земљи. Зенитисти служе за презир беднима, а за поругу духом сиромашнима. Да! Све то у оној земљи, која је искључиво помоћу зенитизма постала први пут равноправан активан сарадник у светској новоуметничкој заједници и у замаху нових проналажења. (Знамо, знамо, што већа заслуга за малене, то већа поруга од малених!) До сада, први су зенитисти на заједничком послу прве уједињене младе и нове генерације свију континента.

Човечанство може се ујединити само заједничким радом, на заједничком делу — за заједнички циљ. Ево: нас уједињује нова уметност. Колико једноставно и колико парадоксално! Али, за све наше **уметничке заслуге**, ми смо у овој земљи обилно награђени, од Триглава до Тимока — клеветама, да смо »плаћеници« — денунцијацијама, да смо »опасни по државу« — глупостима, да смо »велеиздајници« — свирепићу, да смо »аустријанци« — завистима, да смо »хохштаптери« и др. Ово све, није чак довољно ни за искрен смех. Једва за подсмех и чуђење и једва за једно искрено признање: истина је, ми смо опасни по државу културних скоројевића, сликарских дилетаната и песничких плагијатора, односно свију празних тикава и шуљких глава, што се коче на смрдљивим парграфима. Дакле, иницијатива зла

никако није у нашем срцу, иницијатива подлости није у нашој души. Господо славјанска, и наше братство је релативно. Ми јесмо браћа свију људи, али ми нисмо браћа милијунских хуља у роду Христову. Ми смо браћа у зениту, али на тај »дефетизам« немогућно је применити закон о заштити државе, како сте ви то, и ви **пречани** и ви **урођеници**, од срца желели. (Што мисле о томе напр. они велики магарци са малим ушесима, који су нас живе покапали и живом зенитизму певали опело?)

Нека се не заборави, да је наша земља као и народ, без великих културних оставштина и без икаквих уметничких традиција. У томе смеру, лишени сваког васпитања, у великој материјалној беди која је наш најмоћнији противник и непријатељ од памтивека до данас — ми смо ипак у бунтовном налету, први унели у своја дела свежи и дивљи **балкански елемент**. Зашто? Понављам овде, само један, сигурно непрочитан мој »стих«, уместо сваког опширног одговора:

»Отрован је плод цивилизације на балканском континенту«.

Нека се не заборави, да су зенитисти, руковођени искључиво својом спознајом и својим дубоким разочарењима, ослободили се свију уметничких предрасуда, свију културних отпадака и свију наличја европске цивилизације. (Ах, маните се академици шуљке фразе: »југословенска цивилизација«!)

Зенитисти, сами се отиснуше са жилавом снагом својих варварских и ајдучких предака, на далеку непловљену пучину **безграничне слободе сваке мисли и апсолутног стварања**. На отвореној и непрегледној културној пустињи, почели смо сасвим испочетка, почели смо да градимо своје песничке антене, своје идеоплане и спиритоплане, својом сопственом снагом. И за то, дакле, у овој »демократској« земљи — ево нас на индексу полуљудског друштва и на белом хлебу богате отаџбине. Можда за то, што смо први написали манифест за помоћ гладнима у Русији (види »Зенит« бр. 7.). Можда за то, што смо у име културне будућности и прогреса

и ми тражили успоставу политичких односа са Русијом (види изванредно издање »Зенита« у 10.000 примерака од 23. септембра 1922., чланак: »Против сентименталне политике — за балканску цивилизацију«). Али, у овој земљи, и у четвртој години по рођењу »Зенита«, ко спомене само име Русија, тај или је плаћеник или дефетиста. Благо нама!

Нека се не заборави, да је наша слепа и блажена отаџбина, слала за нама све саме јаничаре и гусаре, не да нас игде помогну и бране, него да нас бију и потопа. Безуветно је лакше и »културније« гонити **песнике** него политичке **зликовце**! А једини зенитисти песници, први међу првима, дали су до сада највише слободе и највише полета општем стварању, без разлике: **свима** — који пре зенитизма нису знали, јесу ли мушко, јесу ли женско. То доказују и следбеници зенитизма и његови многобројни епигони, што нас несавесно плачкају а цигански таје своје право порекло. Тако исто они други, што нас словенски и »братски« мрзе, што нас »другарски« презиру и клевећу — они, што живу од нас толико, да једва после можемо да се послужимо својим сопственим проналасцима — они што ништа не раде, ништа не стварају, али друмски отимају као качаџи. Ко год је од вредности и истински нов, његови радови могу се наћи само у **Зениту**. То знају најбоље сви они »нови«, којима су рајска врата **Зенита**, за увек — остала затворена. Они, што су се брзо снашли међу антизентистима и оним трећима, што се »ауторитативно«, »академски«, и »аристократски« боре против зенитиста — не својим, него нашим оружјем, којим рукују тако невешто, као кад би мала деца стојала иза топова, мислећи да су — играчке или метле за јахање!

Лако је свима вама продавати рог за свећу — у овој земљи културних инвалида по рођењу, културне закржљалости по наслеђу, и културне реакционарности у име »великих« политичких »дела«. Свака борба против тога највећег зла, као и против духовне крађе и уметничког паразитизма — увек је жалова и изгубљена. Исто тако, као и свака борба против »бога« уна-

пред је осуђена на пропаст. Јасно је: **бог је најсвирепија измишљотина.**

Нека се не заборави, да су зенитисти сами, помоћу филозофскога система: **за балканизацију Европе**, употребивши и свој динамички механизам: **енергетички императив** — забележили у новој историји наше културне младости, прву епоху српског уметничког прогреса и **прве песничке револуције**, која води на колодрум: **ка балканској култури, ка балканској цивилизацији, ка првој културној еманципацији од Европе.**

Даље од Европе! Европа није оригинална и починила је у прошлости најсвирепија недела, која памти историја. Више к себи! Балкан! Словени! Далеко је мета, али пушка је ипак чађава. Што недостижнији циљ, то већа снага у замаху, да се стварајући, постигну све нова и новија дела.

Нека се не заборави, да нас је Балкан само родио, а ми зенитисти, да стварамо Балкан. И на Балкану треба да створимо све што је потребно, да се изгради **колективна архитектура духа**, као нов израз **колективне душе**, као нов израз наших тежња и деловања, пре наше смрти, за коначни циљ: човечанско уједињење, братство или смрт! Зенитизам је, првенствено у овој земљи — семе и плод. За то зенитизам по сваком међународном и неписаном праву, по праву духовног револуционарног приоритета, придржава себи очинско право свију будућих, културно-уметничких, односно стваралачких нових дела у овој земљи, а благотворан и достатан удео у новим делима других земаља.

Зашто понављамо све ово? Само зато, што се сав наш труд и сви наши успеси приписују нашим епигонима, који носе само зенитистичко наличје, а сви њихови неуспеси и сва инфериорна пренемагања западно-европских узора и копија, најжалост, приписује се нама. Ми радо праштамо, али само велике грехове. Незнање је највећи грех — и то треба да се зна!

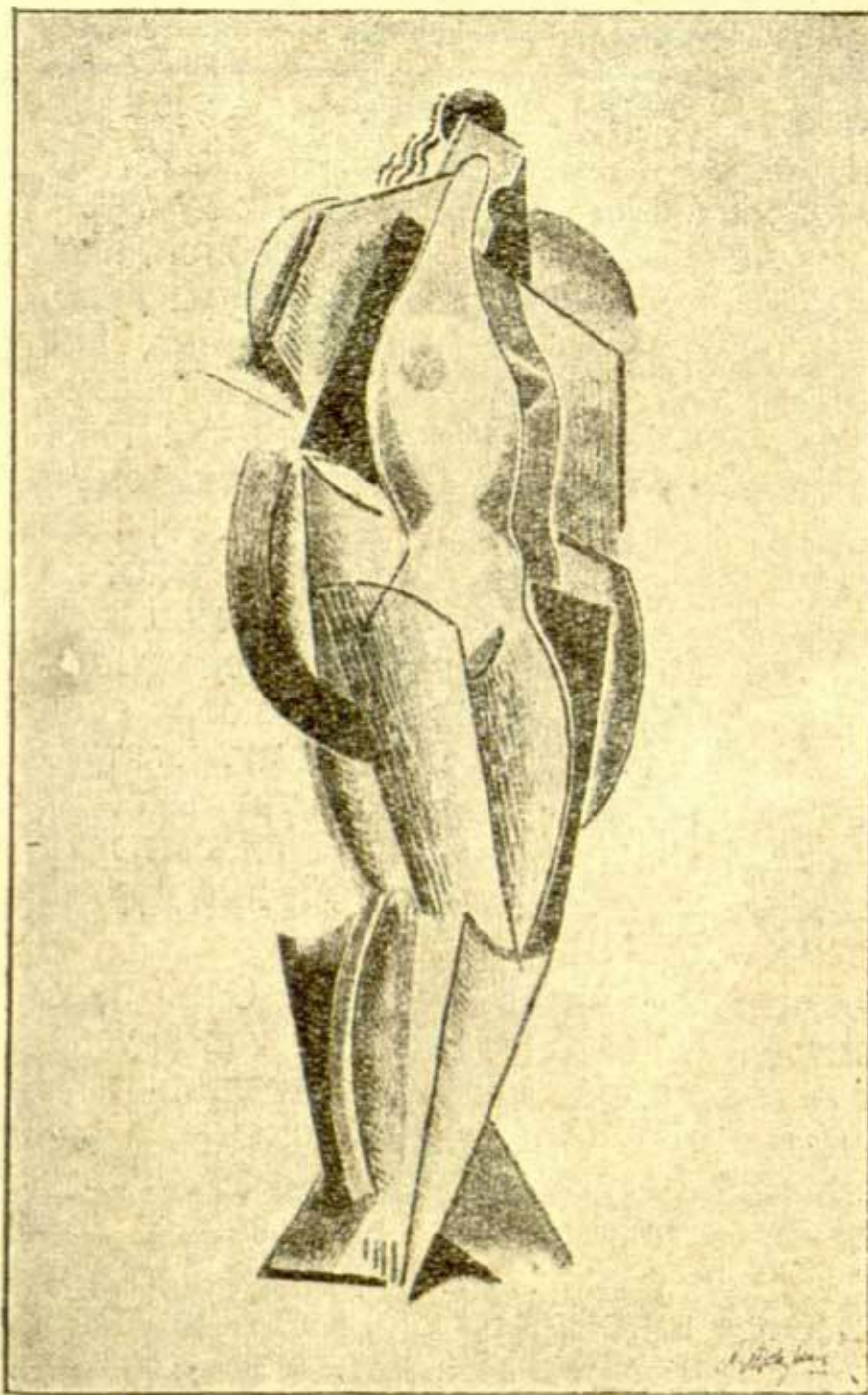
Лако је бити оплођен, пошто је семе посејано. Ми смо сејали здраво и ново семе, а увек зависи од земље, какав ће

бити плод. Ко много сеје, много и жање. Ко много даје, свима даје. Тешко је рађати — то знају женке. Најтеже је стварати — то знају зенитисти.

Во имја зенитизма — со страхом бојим и вјерују приступите! Београд, месеца новембра, 1923.

ЉУБОМИР МИЦИЋ

P. S. Зенитисти сигурно неће и не могу заборавити, како су их мала господа, потомци великих предака — српских сељака, рисивали глађу да одустану од својих уверења, односно зенитистичког покрета. Будућници! Упамтите, да су се међу овим свестраним качацама, у првим редовима и лезли сви „модерни“ песници, писци, сликари, скулптори, средњ. и унив. професори и интелектуални медиокритети свију врста и родова. Они су успешно руководили ово панхумано словенско предузеће а. д., заштићено једино међу социјално — културним дивљацима у држави С. Х. С. — у год нама прве светске зенитистичке поплаве — са изворица Балкан!

АРХИПЕНКО

ARCHIPENKO

МАКРОСКОП

Бранко Ве Пољански : 77 самоубица. Надфантастичан, веома брз љубавни роман. Невероватна збитија господина Никифора Мортонa. Насловну страну цртао Ве Пољански, 1923. Распродано. *Роман?* Доиста роман, какав још није био написан на српском језику.

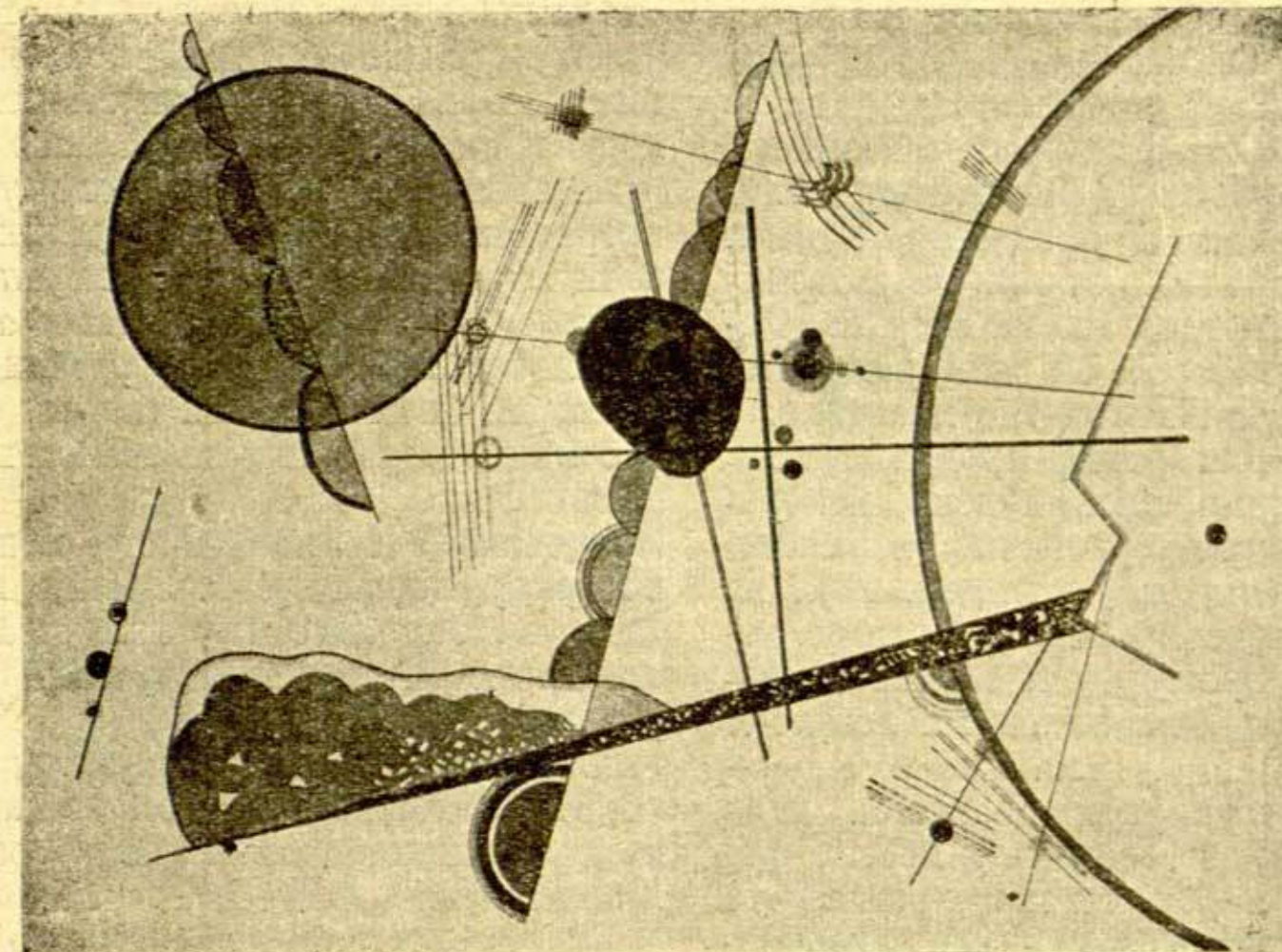
Уметност? Безуветно уметност, али не она која служи за голицање дама на Народном Универзитету. И не она којој дели ордење и признања услужни паж балканских краљица, или која одговара пандурској естетици.

Зенитизам? Да, зенитизам, који нишито није идентичан са оним »зенизмом«, о коме наша земља има горе мишљење, него о самој себи. А једно и друго »знање« оснива се на солидном проучавању једине наше знаости — »рекла казала«...

Бранко Ве Пољански, акробатски песник и филмски писац јединог нашег савременог романа, узалуд се напрезао, да својом личношћу даде кичму о безличном времену. У овоме роману, само зато Никифор Мортон, чије је занимање: асархиста и пророк, творац и геније, — морао је починити 77 самоубиства, у 77 градова, на 77 тргова. Тестамент Никифора Мортонa, чију смрт објављује радиотелеграфија по целом свету, са Ајфелове Куле, слична је Лењиновој: Мортон је умро, али његово дело живиће вечно. Разлика је у тестаменту: Лењин оставља човечанству у аманет светску револуцију а Мортон светску »пречудну песму« као вечно бунтовни аларм »*Песма о новом Вавилону у пушчаној циви на дну васељене*« која мора да се прочита на 77 језика пред 77 народа.

Прва Пољанскова књига, после »Светокрета« 1921 год., диван је замах пишчевих хипербола, које носе печат велике лудости и велике будућности. Сем тога, писац има и ту ретку срећу, да има орловски нос, шимиципеле и елегантну лептир-краватну, и да му је београдска калдрма допустила у знак великог признања: гацај ме драгане — »од јутра до поноћи!«

Роман 77 самоубица, већ данас је реткост, пошто је цела прва наклада распродана, без икаквог учешћа слободне штампе. Невероватно, али истинито!

KANDINSKY

KANDINSKY

Маријан Микац: Ефект на дефекту. Песме са предговором Љубомира Мицића и Маријана Микца. Насловну страну цртао Јосиф Клек. Издање »Зенит« 1923.

Још много пре, него је овај млада човек успео, да завири иза кухних двери југословенског песничког олтара, он је постао зенитиста — од морнарске капе, па до вршка американских ципела. Његове песме лаке су као аеропланска крила а заједљиве као јодова тинтура. Ништа мање и ништа више.

Зашто је Маријан Микац баш зенитистички песник? Зашто није постао, рецимо, каријерски песник? У нашој земљи, успех ових последњих, апсолутно је загарантован и заштићен законом, друштвом и штампом, као и »друштво за заштиту животиња.« Нешто, нешто слабије. Али ипак, ми желимо одговорити на прво и на друго питање: зенитизам је у овоме песнику пробудио све оно што треба да сачињава новог човека и новог песника. А то је у овом случају и највећа његова вредност. То је један од битних успеха зенитизма као и самог песнака, који је најбоље окарактерисао своје веровање, себе и свој став, у песми која завршава једноставним речима: »И ово није дрека оних што иду на вашар.«

Тако је! У томе је цео песник, који је својом првом књигом забележио јасан ефект

кат на дефекту — бледог и фразерског парнаса.

Александар Архипенко: Нова пластика са предговором Љубомира Мицића. Штампано у 100 примерака. Издање »Зенит« 1923. Распродано.

Процент уметничког аналфабетизма код нас, неоспорно је већи од процента неписмености, којом се наши отаџбеници врло често поносе. Зато о уметности уопште или о скулптору Александру Архипенку тешко је говорити пред уображеним аналфабетама и свезналицама. О Александру Архипенку, данас, не може се рећи са наше стране ни почетна ни коначна реч, пошто је он већ давно прешао ону границу, када се још имало права посумњати у његову позитивну вредност. Велимо давно, јер све што је било пре рата, за нас то све значи: давно! Ево шта пише немачки берлински лист поводом Зенитовог издања »Нова Пластика«

»Ако се хоће данас да говори о модерној скулпторској уметности, то се мора пре свега споменути име Александра Архипенка. Као што је Роден, у једном прошлом деценију, на томе пољу био водећи уметник, тако је данас Архипенко неоспорна прва стваралачка снага у новој пластици — можда једина уопште. Он не надмашава само друге скулпторе нашега времена по квалитету и у-

нутрашњој форми, него је он такође најбогатији и проблемима свестранији.» У београдском издању »Зенита«, упркос невоље овога времена, приредио је песник *Љубомир Мицић* уметнички одлично опремљену Архипенкову малу *»Нова Пластика.«* У предговору изводи Мицић на убедљив начин, да је Архипенкова уметност етапа на путу ка *»Оптикопластици«*, како он значајно обележава нови стил апсолутне пластике.» 15 приложених фото-репродукција последњих Архипенкових дела, изабране су врло карактеристично за означавање Архипенкове уметности, која не даје више моделиране илустрације него ради са простором и обухвата простор помоћу расчлањивања и покрета» — *Der Deutsche*. 1923.

Зенитова међународна изложба нове уметности, биће отворена у месецу фебруару или марту. Са наше стране све припреме су готове али постоји непредвиђена запрека ради просторије, у којој би се имала отворити прва интернационална изложба у нашој земљи. Изложба ће садржавати преко 100 оригинала нових уметника целог света, а дан отворења биће објављен путем зенитистичких плаката и антизенитистичке штампе која нам у том смеру буде хтела изаћи у сусрет. Изложба, коју ће отворити Г. Љубомир Мицић са конференцијом о новој уметности и сликарству најављена је такође и преко неколико иностраних часописа и дневника а трајаће само 10 дана.

Зенитистичке вечерње у Банији, које је летос одржавао Г. Маријан Микац, имале су успешно дејство: смех на вагане! Нико није знао зашто се смеје — то је главно. Само предавач имао је о томе јасну предодбу.

Купатило Топуско, старе историјске вароши Сисак и Петриња, доживеле су ретку част: да буду зенитизоване без галванске струје и почаствоване зенитистичким еланом једног песника, за кога су сви држали, да је и он — глуп као и мудраци са ћелавим смешком.

Зенитистичко позориште. Под овим написом, у броју од 31. маја 1923. изашао је чланак у београдском дневнику *»Време.«* Сарадник споменутог дневника (по свом знању амалина а по свом звању позоришни улез) замолио је Г. Љубомира Мицића, да му каже неколико речи о зенитистичком позоришту у форми интервјуа. Пошто је Г. Мицић

унапред знао, да он не може разумети оно што би му се о томе предмету говорило, он је одлучио да молби споменутога бенефактора удовољи писмено. Тако је и било. Чланак је изашао у потпуно несвареном стању и недопуштеној прерадби тога амалина који ниједном речи није нигде споменуо *откуда му то*. Тиме је почињена *ординарна крађа* једног нигде нештампаног рукописа, на преваран и невазпитан начин, о чему смо тек сада у стању да обавестимо наше читаче.

Предавање о зенитистичком покрету у Београду, одржао је Г. Бранко Пољански у месецу децембру 1923., на позив студената универзитета, у сали *»Империјала«*.

»Балкански Барбарогеније« у Суботици. Под овим написом објавио је мађарски дневник *»Хирлап«* разговор његовог сарадника са Г. Љубомиром Мицићем, 31. октобра 1923., који је у његовом лицу смећем као уље видео одлучну појаву, » са бреговитим челом на коме се рефлектују понори и клисуаре Балкана, у минијатури.« Пажња самог *»Хирлапа«* коју је већ неколико пута показао према *Зениту и зенитизму*, свакако је карактеристична. То није баш ни мали шамар, кога дели *нашој* штампи један *мађарски* дневник — из унутрашњости.

Италијански »L' Ambrosiano« о Љубомиру Мицићу, говорећи поводом светске антологије *»Les Cinq Continents«*, вели дословно ово: *»...не могу заборавити ни југословенског песника Љубомира Мицића, за његовим речима и простору, доста оригиналних и мисаоним.«* (Паоло Буци — *Paolo Buzzi*) За песнике Александра Блока, Мајаковскога, Еренбурга, Кашака, Најмана, Љубомира Мицића и др. вели: *Ево најбољих песника с којима можемо све главе својих непријатеља најуспешније набити на колац.«*

Бугарски часопис о зенитистичким песницима, у једном чланку под написом *»Најновија српска лирика«* пише о зенитизму и зенитистичким песницама, и ако доста повољно, ипак са много неразумевања и непознавања. Он је додуше тачно истакао, да сем зенитизма ниједан други песник или *»група«* не носи своју чисту *marque déposée*. Али говорећи о многим песничким баластима ван зенитизма, пасац у зенитистичком покрету сем Мицића и Микца

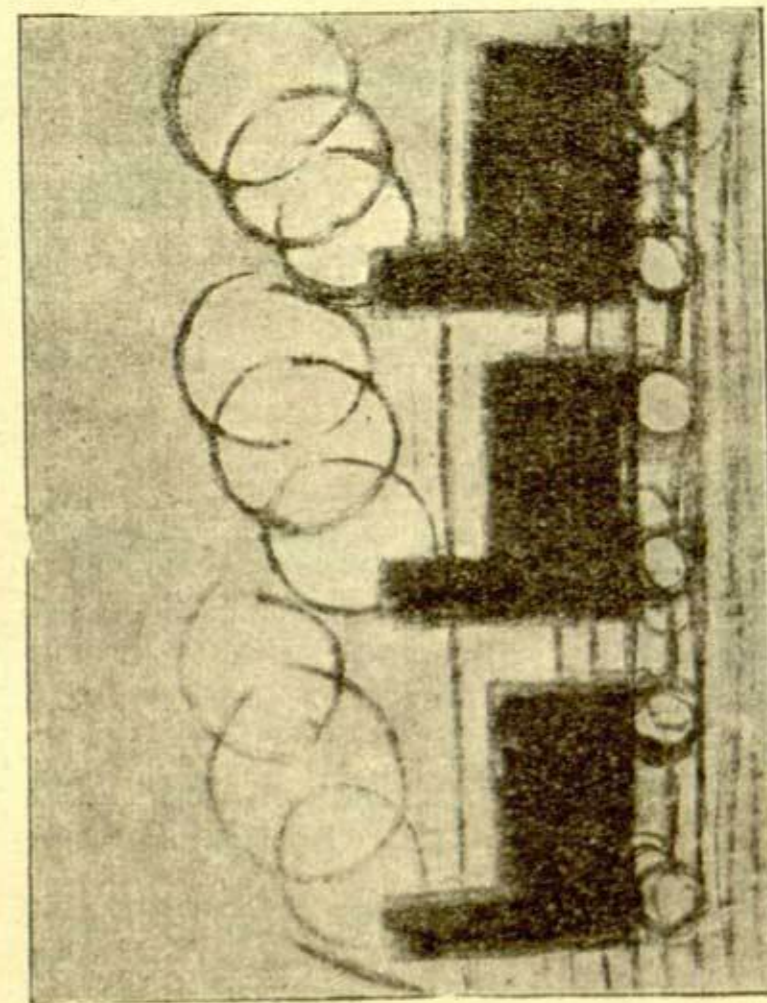
није заметио многе значајне појаве, као што је Бранко Ве Пољански, Иван Гол, Стеван Живановић и друге. Такође ни су примећени многи ван покрета, на којима се јасно опрштава неоспоран зенитистички утицај.

Футуристи о Зениту и зенитизму. Централни орган италијанских футуриста *»Noi«* у Риму, доноси у свом јубиларном броју пажљив чланак о деломичном раду Зенита и зенитистичког покрета. Ко позна последњу намеру италијанског империјалистичког футуризма тај ће умети ставити њихово признање на своје право место. Тиме је такође демантовано оно незнање у нашој земљи, које нам одриче сваку оригиналност и непрестано трпа нас под исту капу са футуристима, а и она пакост наших младих непријатеља и завидника, који форсирају свуда реч *»футуризам«* тобоже, на штету зенитизма. Узалуд, узалуд!

Зенит, папига и монопол »хрватска култура« пред судом. У свесветском *»културном центру«* свима познатом релеграду Загребу, доспео је прошлога лета Зенит и чланак Љубомира Мицића, под горњим написом пред суд — не знамо право, зашто. Читан је пред свекултурним културтрегерима са патосом и огорчењем, пошто се већ пре тога претило једној књижари да ће јој бити полупана стакла, ако се буде у њој продавао Зенит и пошто се већ пре тога претило писцу да ће бити бијен на најкултурнији начин. Претио се и сам г. Мироточиви! Сем тога чули смо, да пише у једном хиперкултурном и хиперевропском часопису, чији је уредник један хиперограничени хошпталер — како је зенитизам увежен у нашу земљу са стране и како су напokon зенитисти постали епигони својих рођених епигона. Тако је то, кад *»лети оса око носа, па га убоде«* и када се мање зна о зенитизму у оном свекултурном центру где је он покренут, него рецимо, на Мадагаскару, куда има тек да допре, као српски производ — из Загре-

ба преко Београда, Софије, Цариграда... **10.000 динара за добру студију о зенитизму**. Наша редакција расписује награду и моли све људе у земљи, да стрпљиво дочекају тај свечани час, кога ћемо онда заједнички и братски прославити. Право патецања имају: 1.) универзитетски професори и доценти. — 2.) сви признати књижевници односно уметници у овој земљи. — 3.) сви писмени министри и они народни посланици, који су то већ били, или кане постати. — 4.) сви обућари који праве шимиципеле. — 5.) све даме које су чланице друштва за заштиту животиња. Последњи рок за предају добрих студија, која ниједна не сме бити мања од 10 штампаних табака, објавићемо у наредном броју.

Зенитисти на есперанту. Есперантски часопис *»Revuo«*, у 13. броју од децембра 1923., доноси без икаквих ауторових овлашћења преводе прозе и стихова Маријана Микца и Стевана Живановића.

VERA BILER

VERA BILER

NEMO PROPHEETA IN PATRIA

ЧАСОПИСИ—REVUES

Bulletin du groupe d'études philosophique & Scientifique. Sorbonne. Paris—**Везни**—Софија № 10—12/1920., 1—2/1921., 20/1922. — **Contemporanul**—Bucurest. № 4, 24/1922, 1, 23—42/1923. — **Der Sturm**—Berl'n. № 6—12/1923. — **De Stijl**—Leiden. № 2—5/1923. **Disk**—Prag. № 1/1923. — **Ek**—Wien. jan. 1924. — **Esperanto—Triumfonta**—Edinburg. № 169/1923. — **G**—Berlin. № 1/1923. — **Zwrotnica**—Krakov. № 5—6/1923. — **Златорог**—Софија. Кн. 4—9/1923. — **Het Overzicht**—Antwerpen. № 16—20/1923. — **Хиперион**—Софија. Кн. 2—5/1923. — **L'Esprit Nouveau**—Paris. — № 19/1923. — **Le Disque Vert**—Paris Bruxelles. — № 1—3/1923. — **La Vie des Lettres**—Paris. № XIII. XIV/1923. — **La Nervie**—Bruxelles. № 10—11/1923. — **La Revue Rhénane**—Mainz. № 1—12/1923. — **Le Futurisme**—Milan. № 7/1923. — **Манометр**—Lyon. № 3—4/1923. — **Ma**—Wien. № 1—2. IX/1923. — **Merz**—Hannover. № 2—6/1923. **Mecano**—Leiden. № 4—5/1923. — **Noi**—Roma. № 1—5/1923. — **Пролом**—Софија. Кн. 8—16/1923. — **Rovente**—Parma. № 7—8/1923. — **Revuo**—Köln. № 13/1923. — **Stavba**—Prag. № 2—9/1923. — **The S4N Magazine**—Northampton. № 26—29/1923. **Veraikon**—Prag. № 3—4, 9—12/1921., 9—12/1922., 3—4/1923., 5—6/1923.

КЊИГЕ—LIVRES

Alexander Tairoff: Das Entfesselte Theater. Gustav Kiepenheuer Verlag, Potsdam 1923. — **Мајаковскеј**: Длъ Голоса. Государственное издательство, Берлин 1923. Конструктор книги Эл. Лисизкеј. **Celine Arnould: Guerrier de diamants**. Poemes. Edition „Ca ira“ 1923. — **Ruggiero Vasari: La Mascherata Degli Impotenti**. Interferenze grafiche di Prampolini. Edizioni „Noi“ Roma 1923. **Vasari: Tre razzi rossi**. Edizione di „Poesia“ — Milano. — **Archipenko: Tekst napsal Karel Teige**. Naklada „Devetsilu“. Prag. 1923. — **Грегори и Петников: Поросль Солнца**. Издање „Лирен“ Петербург, 1922. — **Francesco Sangiullo: Poesia Pentagrammata**. Editore Gaspare Casella. Napoli, 1923. — **Алмавах-Везни 1923**. Стара Загора. Софија. Уредно Гео Милев. — **Lettres d'un Français á quelque Pa-**

tristes flamanc's sur la creation d'un parti national flamand. — Издања С. Б. Цвијановића, Београл 1923: **Приче о Бошковићу** (Бранимир Ђосић); **Горски Енац** (П. П. Његош); **Испод Озрена** (Ст. В. Живадиновић); **Грч Младенства** (Б. Ковачевић).

зенитизам је покрет за синтезу

нове уметности

zenitisme est le mouvement pour la synthese

de l'art nouveau

П Р В А
Х Р В А Т С К А
Ш Т Е Д Н И Ц А

Основа на године 1846.
Деоничка главн. д. 50,000,000
Резерва преко дин. 34,000,000
Улошци преко дин. 500,000,000

ЦЕНТРАЛА ЗАГРЕБ

ФИЛИЈАЛА

БЕОГРАД

СЛАВЕНСКА БАНКА Д. Д. — ЗАГРЕБ

Филијала: Београд, Кр. Петра 21.

Деоничка главница и рез. д. 50,000,000.—
Улошци преко „ 12,500,000.—

Филијале: Бјеловар, Брод, и С., Цеље, Дубровник, Горња Радогна, Крањ, Љубљана, Марибор, Мурска Собота, Осипек, Сарајево, Сомбор, Сушак, Шабац, Шибеник, Вршац, Беч, Нови Сад.

Испоставе: Рогашка Слатина, (сезонска), Шкофја Лока, Јесенице.

Агенције: Буенос Ајрес, Росарио, де Санта Фе.

Афилијације: Словенска банка, Љубљана, Југославенска индустријска банка д. д., Сплит, Балкан Банк р. т. Будапест, Ваши утца 35.

Обавља све банковне послове најкулантније

СИРОФЕН

ЈЕ

С Р П С К И
ЦЕНА 30. ДИНАРА
С И Р О Л И Н

ПРОИЗВАЂА АПОТЕКА
ВУШАКОВИЋА НАСЉЕДНИЦИ
Б-Е-О-Г-Р-А-Д

ЧАСОПИСИ - REVUES

Contemporanul Director: I. Vinea
Bucurest

Der Sturm Director: Herwarth Walden
Berlin

De Stijl Director: Theo van Doesburg
Leiden

Disk Directors: Teige-Krejcar-Seifert
Prag

Ek Direc. Barta Sandor
Wien

G Director: Hans Richter
Berlin

Het Overzicht Director: Barckelaers & Peeters
Antwerpen

L'Esprit nouveau Directors: Jeanneret & Ozenfant
Paris

Le Disque Vert Director: Franz Hellens
Paris Bruxelles

La vie des lettres Directors: Beauduin & Speth
Paris

Le Futurisme Director: F.A. Marinetti
Milan

Manometre Director: Emile Malespine
Lyon

Ma Director: L. Kassak
Wien

Merz Director: Kurt Schwitters
Hannover

Noi Direc. Prampolini
Roma

Пламк Дирек. Гео Милев
Софија

Stavba Praha

The S4N Magazine Director: Norman Fitts
Northampton

Zwrotnica Director: T. Peiper
Krakow

САРАДНИЦИ - COLLABORATEUR

1921, 1922, 1923

Архипенко	—	Archipenko
Арнол	—	Arnould
Асејев	—	Asseieff
Беренс Ф.Р.	—	Behrens F.R.
Биро П. А.	—	Biro P. A.
† Блок	—	† Bloc
Чаки	—	Csaky
Черник	—	Cernik
Делонај	—	Delaunay
Дерме	—	Dermée
Дезбург	—	Doesburg
Ајнштајн К.	—	Einstein C.
Епстен	—	Epstein
Еренбург	—	Erenburg
Фелс	—	Fels
Форетић	—	Foretitch
Галијен	—	Gallien
Глез	—	Gleizes
Глински	—	Glinsky
Гол И. & К.	—	Goll I. & C.
Грос Г.	—	Grosz G.
Хаузман	—	Hausmann
Хофмајстер	—	Hoffmeister
Хенкл	—	Henkl
† Хемскерк	—	† Hemskeerk
† Хлебников	—	† Hleiebnikof
Хајнике	—	Haynicke
Јесењин	—	Jessenine
Жакоб	—	Jacob
Кајзер Г.	—	Kaiser G.
Кашак	—	Kassák
Клек	—	Klek
Кулка	—	Külka
Лисицки	—	Lissitsky
Лозовик	—	Lozowick
Луначар.	—	Loúnatcharsky
Мајаковски	—	Maiakovsky
Малевич	—	Malevitch
Малеспин	—	Malespine
Маринети	—	Marinetti
Мејерхолд	—	Meierchold
Мицић	—	Mitritch
Микац	—	Mikatz
Мохол-Нај	—	Moholi-Nagy
Нина-Нај	—	Nina-Naï
Панвиц	—	Panwitz
Парнах	—	Parnach
Петров МС.	—	Petrov MS.
Пастернак	—	Passternach
Пикасо	—	Picasso
Пољански	—	Poliansky
Роџенко	—	Rodjenko
Сајферт	—	Seifert
Салмон	—	Salmon
Сирваж	—	Survage
Соваж	—	Sauvage
Шлихтер	—	Schlichter
Тајров	—	Taïroff
Тајге	—	Teige
Татлин	—	Tatlin
Тинтор	—	Tintor
Торе	—	Torre
Валден	—	Walden
Живановић	—	Jivanovitch

ЗЕНИТИСТИЧКА ИЗДАЊА

ЉУБОМИР МИЦИЋ:
Манифест зенитизма
1921 са сликом покретача
Цена 3 динара

ИВАН ГОЛ: Париз гори
(немачки) илустровани
спев зенитистичке школе
Цена 10 динара

ЉУБОМИР МИЦИЋ:
Кола за спасавање
II. издање илустроване
зенитистичке барбарогене-
нике у 30 чинава после
заплена кр. држав. од-
ветништва у Загребу.
САДРЖАЈ: 1) Пролог
једног лудака пред ле-
гијом премудрих муха.
2) Категорички императив
зенитистичке пес-
ничке школе. 3) Зенити-
зам: Друга провала бар-
бара. 4) Речи у простору
Штампано ћирилицом и
латиницом. Цена 15 дин.

МАРИЈАН МИКАЦ:
Ефект на дефекту
са предговором Љубомира
Мицића насловном страни-
ца Јосифа Клејла. Књига је у
потпуној зенитистичкој типо-
графској опреми. Цена 10 дин.

АРХИПЕНКО:
Нова пластика
монографичка од 15 репродукци-
ја, са предговором Љубомира
Мицића: према оштаквљени-
ци. Штампано само у 101 при-
м. р. а. Распродано.
Цена 100 динара

БРАНКО ПОЉАНСКИ:
77 самоубица
невероватна љубавна збита
Никифора Мортонга. Веома брз
и инфантистичан роман. Наслов-
ну страну израдио аутор. Рас-
продано. Цена 15 динара

У ПРИПРЕМИ:
СТЕВАН ЖИВАНОВИЋ: Тада негда
зенитист патриопанто-
миме у стиху и прози

БРАНКО ПОЉАНСКИ:
Паника под сунцем
зенитистичка акробати-
ка духа

МАРИЈАН МИКАЦ:
Феномен Мајмун
гротескан роман из го-
дине 2222

ЉУБОМИР МИЦИЋ:
Глава у торби, роман
балканских гомила.

ЕНГЛЕСКО ТРГОВАЧКО Д. Д.
„НИР ИСТ“

Телефон 2-73 Београд, Цар Урошева, 5

ZENIT

MONTRE
DE L'ART
PRECISION

grand prix
du globe

BELGRADE 1924

ОСНОВАНО 1827. г.

1827. г. ОСНОВАНО

Највећа и најстарија фабрика у С. Х. С.

Д. Д.

ЈЕЛА

ИНДУСТРИЈА ХАРТИЈЕ

СУШАК